

PROJEKT druk nr 371/23

WNIOSKODAWCA
Burmistrz Gminy Baborów

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BABOROWIE**

z dnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Baborów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Baborowie
z dnia 2023 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025

Baborów, luty 2023 r.

WSTĘP

Rodzina jest podstawowym elementem społecznej struktury, niezależnie od kontekstu kulturowego, historycznego i społeczno-ekonomicznego. Funkcje pełnione przez rodzinę są nie do zastąpienia. Współcześnie widoczny jest fakt podziału zadań pomiędzy rodzinę i instytucje pozarodzinne, ponieważ przyjmuje się założenie i zasadę komplementarności oddziaływań edukacyjnych i socjalnych. Instytucje z zakresu pomocy społecznej oddziałują na rodzinę, która takiej pomocy potrzebuje, natomiast instytucje oświatowe wspomagają każdą rodzinę w pełnieniu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej i kulturalnej. W momencie pojawienia się w funkcjonowaniu rodziny dysfunkcji, instytucje i służby zobowiązane są do wspierania rodziny oraz podjęcia na jej rzecz określonych działań. Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są złożone, wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych. We współcześnie panujących rozważaniach nad rodziną coraz większą wagę przykładana się do znaczenia rodziny dla jednostki, ponieważ dobra rodzina tworzy najlepsze środowisko dla socjalizacji. Rodzina stanowi niezastąpione dla dziecka źródło poczucia bezpieczeństwa i stabilności, a także inspiracji do rozwoju i samorealizacji. Rodzina pomaga w budowaniu zrębów osobowości, stwarza ludzi pełnych i szczęśliwych lub rozbitych i nieszczęśliwych. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny może zaburzyć szereg zjawisk dezorganizujących, takich jak ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie czy niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny można poddać typologizacji od rodziny wzorowej, normalnej, poprzez rodziny jeszcze wydolne wychowawczo, rodziny wychowawczo niewydolne po rodziny patologiczne. Wszelkie dysfunkcje rodzin wymagają stałego monitorowania ze strony przedstawicieli instytucji: pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, policji, pedagogów szkolnych, czy pracowników przychodni medycznych, w celu podejmowania działań na rzecz rodziny. Praca z rodziną winna być oparta o sprecyzowany plan działania i połączona ze wsparciem środowiska oraz krewnych. Kadra prowadząca rodziny powinna być odpowiednio przygotowana, kompetentna i obiektywna, a współpraca z rodziną podjęta najwcześniej jak to możliwe. Niekompetencja rodziców przejawiająca się w niezdolności do stworzenia właściwego dla rozwoju dzieci środowiska determinuje złożoność problemów występujących w rodzinach. Nazbyt często problemy uderzają w bezbronnych aktorów życia społecznego – w dzieci. Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest wsparcie, a nie zastępowanie rodziny w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, oraz eliminacja, a także nie dopuszczanie do sytuacji, w której dziecko musi opuścić naturalną rodzinę.

PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Baborów na lata 2016 - 2026.

DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin z zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Baborowie wg stanu na dzień 31.12.2022r.

Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Baborowie aktualnie znajduje się 234 rodzin.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS

rodziny	liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	78
wielodzietne	17
niepełne	37
wielopokoleniowe	4

źródło: OPS w Baborowie

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą OPS w Baborowie z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	liczba dzieci w rodzinie							
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci	8 dzieci
liczba rodzin	31	30	11	8	1	0	0	0

źródło: OPS w Baborowie

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. W rodzinach zamieszkujących Gminę Baborów, wychowujących dzieci do 18 roku życia jego przyczyną było najczęściej bezrobocie.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

Tabela nr 3. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Baborowie

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym 2022/2023
przedszkola publiczne (prowadzone przez Gminę)	168

źródło: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baborowie

Edukacja szkolna w Baborowie realizowana jest w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Baborowie.

Tabela nr 4. Uczniowie szkoły podstawowej w Baborowie.

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2022/2023
szkoły podstawowe publiczne	294

źródło: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baborowie

Z programu „Karta Dużej Rodziny” w 2022r. skorzystało w Gminie Baborów 69 rodzin, w tym 17 kart wydano dla dzieci, a 118 kart dla opiekunów. Jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia.

Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Spersonalizowana Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od żłobka do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzin, których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z ciepłego posiłku w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2022 r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 17 dzieci.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Aktualnie z terenu Gminy Baborów w rodzinach zastępczych przebywa 8 dzieci, a w placówkach opiekuńczo - wychowawczych – 4 dzieci.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Baborowie jest zatrudniony asystent rodziny, który współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie osobom zagrożonym marginalizacją możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego realnych dążeń.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje zadania asystenta rodziny, do których należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym lub

koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Do obowiązków asystenta w szczególności należy udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy również wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. Ponadto na podstawie art. 15 wymienianej ustawy w pracy asystenta z rodziną uwzględniono również motywowanie rodziców do udziału w zajęciach grupowych, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych oraz udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności udział w zajęciach psychoedukacyjnych. W sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych. Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W roku kalendarzowym 2022 pomocą asystenta rodziny objęto 19 rodzin. Podejmując pracę z rodziną główny akcent powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, w konsekwencji której może dojść do zabrania dziecka z domu. W tym celu konieczna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Należy dążyć do tego, aby praca z rodziną była realizowana przez powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Wdrożenie takiego systemu pozwoli na trafną diagnozę problemów rodziny, ustalenie spójnego planu pomocy oraz uruchamianie mechanizmów współpracy z właściwymi instytucjami służbami.

Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Strategie i gminne programy, • Działalność GKRPA, • Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje osób działających na rzecz rodziny, • Podwyższenie kryterium dochodowego do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej, • Podwyższone kryterium dochodowe do przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci w szkole, • Zwiększająca się liczba placów zabaw, • Funkcjonowanie na terenie powiatu Punktu 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki wskaźnik ubóstwa, • Brak komunikacji, • Słaba motywacja wśród klientów pomocy społecznej do skorzystania z pomocy psychologicznej, • Deficyt mieszkań socjalnych, • Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, • Brak mieszkań chronionych, • Wzrost zadań zleczanych samorządom gminnym, • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, • Bierna postawa członków rodziny wobec problemów występujących w rodzinie,

<p>Interwencji Kryzysowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, pedagoga, dzielnicowego, • Baza instytucji wspierających rodzinę, • Współpraca szkół z rodzicami, • Skoordynowane i interdyscyplinarne działania na rzecz dziecka i rodziny • Dostęp do porad psychologa, terapeuty uzależnień, • Inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Zatrudnienie asystenta rodziny, • Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz działania asystenta rodziny, • Istniejąca placówka opiekuńczo – wychowawcza na terenie powiatu głubczyckiego, • Funkcjonowanie domu samotnej matki, • Karta Dużej Rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrudniony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, • Wyuczona bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, • Brak świetlicy socjoterapeutycznej, klubów młodzieżowych na terenie gminy, • Niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, tkwienie w uzależnieniu od pomocy społecznej, brak regulacji prawnych w tym zakresie, • Roszczeniowość klientów OPS, • Narastający problem przemocy w rodzinach, • Narastający problem uzależnienia od alkoholu.
---	---

Asystent rodziny sporządza plan pracy z rodziną, przy jej współudziale oraz inne dokumenty – sprawozdania z własnej pracy, pozwy i wnioski sądowe, pisma urzędowe. Posiada umiejętność komunikacji interpersonalnej, będące podstawą zarówno współpracy z członkami rodziny, a także współpracy z innymi pracownikami służb społecznych pracującymi z rodziną i na jej rzecz, a także umiejętności będące podstawą negocjacji, mediacji oraz rzecznictwa.

Praca asystenta rodziny z rodziną winna stymulować klientów do konstruktywnego korzystania z posiadanych umiejętności, zdolności, czy też kwalifikacji. Praca z asystentem rodziny jest długoterminowa, gdyż asystent rodziny zaczyna współpracę z rodziną od codziennych problemów socjalnych zazwyczaj najbardziej przytłaczających rodzinę. Asystent kieruje się podejściem skoncentrowanym na rozwiązaniach.

Do spraw, jakimi asystent zajmuje się we współpracy z rodziną, zalicza się:

1. Zwiększenie zasobów finansowych rodziny na bieżące funkcjonowanie,
2. Sprawy mieszkaniowe (zadłużenia w opłatach, media, legalność pobytu),
3. Realizacja zaległych i bieżących spraw urzędowych,
4. Dostęp do lekarzy i innych specjalistów, dotrzymywanie ustalonych terminów,
5. Realizacja uprawnień (renta, emerytura, świadczenia rodzinne, ubezpieczenia, orzeczenie o niepełnosprawności),
6. Pomoc dzieciom (świetlica, dożywanie w szkole, pomoc w odrabianiu lekcji),
7. Kontakty ze służbami i instytucjami: pomocą społeczną, kuratelą sądową, szkoła, administracją),
8. Pomoc w poprawie relacji wewnątrzrodzinnych i międzysąsiedzkich,
9. Motywowanie do udziału w terapii uzależnień, szkołach dla rodziców doskonalących umiejętności wychowawcze, korzystania z poradnictwa rodzinnego,
10. Aktywizacja zawodowa (kursy, pozyskiwanie pracy),

11. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, praca nad autorytetem rodziców,
12. Praca nad umiejętnością gospodarowania budżetem domowym,
13. Praca nad higieną, podnoszeniem umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego,
14. Zwiększanie poczucia wartości, samodzielności, zaradności rodziców.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE WSPIERANIA RODZIN NA TERENIE GMINY I MIASTA BABORÓW

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baborowie współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną, Komendą Powiatową Policji, Urzędem Skarbowym, Powiatowym Urzędem Pracy, szkołami i przedszkolami, oraz Środowiskowym Domem Samopomocy w Nowych Gołuszowicach.

Instytucje edukacyjne:

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baborowie

Placówki kulturalne:

- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna.

Instytucje i organizacje:

- Związek Nauczycielstwa Polskiego,
- Referat Dzielnicowych Policji,
- Bank Spółdzielczy,
- Zarząd Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP,
- Gabinet Fizykoterapeutyczny,
- Stacja Opieki Caritas.

Na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w mieście i gminie Baborów działają:

- Komisja do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do osób z terenu miasta i gminy Baborów, u których można zaobserwować wyuczoną bezradność oraz przekonanie o braku szans na samodzielne zabezpieczenie własnych potrzeb życiowych.. Celem Programu jest poprawa funkcjonowania rodziny, lepsze radzenie sobie rodziców w sytuacjach życiowych oraz prawidłowe pełnienie przez nich ról społecznych.

Do adresatów Programu należą:

- rodziny długotrwale korzystające z Ośrodka Pomocy Społecznej w Baborowie,
- rodziny przekonane o braku szans na osiągnięcie jakości życia innej niż reprezentowania przez ich rodziny generacyjne, uczący się bezradności na doświadczeniach swoich bliskich,
- rodziny uzależnione, przekonane o braku szans na wyjście z nałogu, umocnione w swej bezradności powszechnie obowiązującą koncepcją uzależnienia jako choroby,
- rodziny, w których jedno lub obydwój rodziców są osobami długotrwale bezrobotnymi,

- rodziny doświadczające przemoc fizyczną lub psychiczną,
- rodziny, w których są osoby chore i z niepełnosprawnością,
- rodziny niepełne, często wieloproblemowe.

Wszystkie rodziny, a szczególnie wychowujące się w nich dzieci objęte pomocą, wymagają ochrony ich praw i wolności oraz szerokiego wsparcia dla zapewnienia harmonijnego rozwoju oraz przyszłej samodzielności życiowej. U dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych można zaobserwować wiele strat rozwojowych, dlatego tak ważne jest, aby dziecko wychowywało się w rodzinie wydolnej wychowawczo. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin w Gminie Baborów jest zyskiem w każdej strefie życia dla całej społeczności lokalnej.

ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2023-2025. Kluczowym celem Programu jest stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo-wychowawczej, zwiększającego szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną poprzez umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej.

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.

Cele szczegółowe:

- I. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
- II. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
- III. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Cel I:

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Zadania:

- Wieloaspektowa diagnoza sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego.
- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.
- Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.
- Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie.
- Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.
- Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności).

- Udzielenie rodzinom pomocy w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.
- Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.
- Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym.
- Udział asystenta rodziny w szkoleniach.
- Udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.
- Nawiązanie współpracy z krewnymi, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii.
- Przydzielenie asystenta rodziny rodzicom, których dzieci opuszczają młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy.

Cel II:

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych.
- Kierowanie dzieci na zajęcia do placówek wsparcia dziennego.
- Kierowanie rodziców z dziećmi do psychologa lub pedagoga.
- Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających.
- Kierowanie rodzin wspierających na szkolenia.
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.

Cel III:

Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Zadania:

- Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.
- Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej.
- Utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów.
- Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
- Opracowanie przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną biologiczną i koordynatorem pieczy zastępczej planu pracy, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- Udział asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej.
- Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania).

Wybór działań, które posłużą do realizacji wyznaczonych celów, zostanie poprzedzony szeroko zakrojoną analizą sytuacji danej rodziny. Wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego jest podstawowym narzędziem służącym do diagnozy sytuacji rodziny. Kompleksowe spojrzenie na rodzinę przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz podjęcie rozwiązań systemowych przy współpracy osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami, pozwoli na pełną i efektywną realizację celów założonych w programie. Priorytetem programu jest założenie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub w przypadku pozostawania dziecka w pieczy zastępczej – jak najszybszy powrót do rodziny.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMOWYCH

CEL	ZADANIE	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI
1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.	Wieloaspektowa diagnoza sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2023-2025
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.	Zespół Szkolno-Przedszkolny	
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej; Zespół Interdyscyplinarny	
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.	Zespół Szkolno-Przedszkolny	
	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży).	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Udział asystenta rodziny w szkoleniach.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Nawiązanie współpracy z krewnymi, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
Przydzielenie asystenta rodziny rodzicom, których dzieci opuszczają młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy.	Ośrodek Pomocy Społecznej		
Udzielenie rodzinom pomocy w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy		
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.	Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych.	Ośrodek Pomocy Społecznej,	2023-2025
	Kierowanie dzieci na zajęcia do placówek wsparcia dziennego.	Zespół Szkolno-Przedszkolny	
	Kierowanie rodziców z dziećmi do psychologa lub pedagoga.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkolno-Przedszkolny	
	Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Kierowanie rodzin wspierających na szkolenia.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.	Ośrodek Pomocy Społecznej; Asystent rodziny	
3. Umożliwienie powrotu dzieciom	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2023-2025
	Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy	Ośrodek Pomocy Społecznej; Asystent rodziny	

z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.	zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej.	
	Utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów.	Asystent rodziny
	Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
	Opracowanie przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną biologiczną i koordynatorem pieczy zastępczej planu pracy, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	Asystent rodziny
	Udział asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej.	Asystent rodziny
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.	Asystent rodziny
	Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania).	Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe Asystent rodziny

CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Baborów została zaplanowana na lata 2023-2025. Program, jako dokument otwarty, może być poddany okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Dane zostaną pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z członkami rodzin, asystentem rodziny, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

- liczba rodzin wymagających wsparcia,
- liczba udzielonych porad przez specjalistów,
- liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
- liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie,
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie,
- liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawców i ofiar przemocy,
- liczba rodziców świadomych właściwych postaw wychowawczych,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny,
- udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje,
- udział rodzin wspierających w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje,
- udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną,

- liczba rodzin wspierających zaangażowanych w pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych,
- liczba dzieci objętych terapią psychologiczno – pedagogiczną,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,
- liczba rodziców utrzymujących kontakty z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej,
- liczba osób, które ukończyły kurs zawodowy,
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie,
- liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe,
- liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Określone cele i zadania w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 wymagają odpowiednich źródeł finansowania: środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej, środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową, środki pochodzące z Funduszu Solidarnościowego.

MONITOROWANIE PRZEBIEGU PROGRAMU

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Baborowie.

Monitorowanie i ewaluacja programu odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Burmistrza Gminy Baborów rocznego sprawozdania z realizacji Programu oraz potrzeb związanych z jego realizacją Radzie Miejskiej w Baborowie w terminie do 31 marca każdego roku.

Uzasadnienie

Obowiązek uchwalenia 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) Przywoływany przepis mówi, że opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy.

Program winien być przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały. „Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025” adresowany jest do rodzin nie radzących sobie z wypełnianiem funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a także do rodzin, które wyrażają wolę współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi objętymi instytucjonalną lub rodzinną pieczą zastępczą. W roku 2022 na wniosek pracowników socjalnych oraz w związku z postanowieniem sądu, 19 rodzin najslabiej radzących sobie ze sprawowaniem opieki nad dziećmi i wykazujących poważne zaniedbania w sprawach opiekuńczych objęto działaniami wspierającymi, prowadzonymi przez asystenta rodziny. Cele jakie stawia przed sobą Program ukierunkowane są przede wszystkim na zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, aktywizowanie rodzin do podejmowania działań wzmacniających prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich, niwelowanie deficytów osłabiających funkcjonowanie rodziny, a także tworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci objętych pieczą pod opiekę rodziców. Cele szczegółowe nastawione są na wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych (m.in. dostarczanie wiedzy i rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, pracę z rodziną w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną), podnoszenie kompetencji i umiejętności wychowawczych i opiekuńczych rodziców, które umożliwiają wychowywanie dzieci w rodzinie naturalnej (bieżące wsparcie asystentów rodziny - systematyczna praca z rodzinami z problemem bezradności, poradnictwo), poprawę funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej (wsparcie finansowe dla rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o dodatkach mieszkaniowych, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, objęcie pomocą w formie dożywiania wszystkich potrzebujących dzieci w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”), zapewnienie infrastruktury oraz zwiększenie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego (poradnictwo, terapia, pomoc prawna dla rodzin - odpowiednio do potrzeb, rozwijanie asystentury rodzinnej). W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.